

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

WOJEWODY LUBUSKIEGO

Nr NK-I.4131.230.2012.AHor

z dnia 3 sierpnia 2012 r.

Rada Gminy Szczaniec

Działając na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) stwierdzam nieważność § 3 ust. 2 oraz § 4 ust. 2 Uchwały Nr XXI/124/12 Rady Gminy Szczaniec z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego, których zarządcą jest Wójt Gminy Szczaniec.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 27 czerwca 2012 r. Rada Gminy Szczaniec podjęła Uchwałę Nr XXI/124/12 w sprawie ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego, których zarządcą jest Wójt Gminy Szczaniec. Przedmiotowa uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 4 lipca 2012 r.

Po dokonaniu analizy prawnej organ nadzoru stwierdza, że uchwała w zakwestionowanej części istotnie narusza prawo, a mianowicie art. 40 ust. 8 i 9 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 ze zm.).

Stosownie do art. 40 ust. 8 ustawy o drogach publicznych, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, w drodze uchwały, ustala dla dróg, których zarządcą jest jednostka samorządu terytorialnego, wysokość stawek opłaty za zajęcie 1 m² pasa drogowego, z tym że stawki opłaty, o których mowa w ust. 4 i 6, dotyczące zajęcia pasa drogowego w celu prowadzenia robót, zajęcia pasa drogowego na prawach wyłączności w celach innych niż wymienione w pkt 1-3 oraz umieszczania w pasie drogowym obiektów budowlanych niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego oraz reklam, nie mogą przekroczyć 10 zł za jeden dzień zajmowania pasa drogowego, a stawka opłaty, o której mowa w ust. 5, odnosząca się do umieszczania w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego, nie może przekroczyć 200 zł. W myśl art. 40 ust. 9 przy ustalaniu stawek, o których mowa w ust. 7 i 8, uwzględnia się: 1) kategorię drogi, której pas drogowy zostaje zajęty; 2) rodzaj elementu zajętego pasa drogowego; 3) procentową wielkość zajmowanej szerokości jezdni; 4) rodzaj zajęcia pasa drogowego; 5) rodzaj urządzenia lub obiektu budowlanego umieszczonego w pasie drogowym.

W § 3 ust. 2 Uchwały Nr XXI/124/12 Rada wskazała, że „Ustala się zerową stawkę opłaty określonej w § 1 pkt 2 za umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej finansowanej z funduszy gminnych, niezwiązane z zarządzaniem drogami lub potrzebami ruchu drogowego”. Natomiast w § 4 ust. 2 Rada uchwaliła, iż „Ustala się zerową stawkę opłaty określonej w §1 pkt 2 za umieszczenie w pasie drogowym tablicy zawierającej informacje o gminie, powiecie lub województwie w szczególności w postaci planów, map, tablic, plansz itp. oraz tablic i plansz propagujących bezpieczeństwo ruchu drogowego”.

W ocenie organu nadzoru powyższe zapisy są sprzeczne z art. 40 ust. 8 i 9 ustawy o drogach publicznych. Jak wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 2 lutego 2006 r., sygn. akt IV SA/Wr 465/04, przepis art. 40 ust. 9 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych wymienia w sposób zamknięty czynniki, które powinna uwzględnić rada gminy ustalając stawki opłat za zajęcie pasa drogowego. Enumeratywne wyliczenie oznacza, iż rada gminy ustalając stawki opłat nie może brać pod uwagę innych czynników. Powyższe wskazuje, iż art. 40 ust. 8 i 9 ustawy o drogach publicznych nie upoważnia rady gminy do ustalenia stawek opłat dla określonej kategorii podmiotów. Rada gminy ustalając te stawki winna zastosować kryteria, o których mowa w art. 40 ust. 9 cytowanej ustawy. Podobne stanowisko zajął ten sam Sąd w wyroku z dnia 21 stycznia 2011 r., sygn. akt III SA/Wr 818/10, w którym podkreślił, że rada gminy ustalając stawki opłat z uwagi na treść art. 40 ust. 9 ustawy o drogach publicznych nie może brać pod uwagę żadnych innych czynników niż te, które zostały wymienione w tym przepisie. Zróżnicowanie wysokości stawek może nastąpić zatem wyłącznie w oparciu o kryteria wymienione w art. 40 ust. 9 ustawy, które w pewnym uproszczeniu można nazwać przedmiotowymi. Uchwała określająca stawkę opłaty za umieszczenie w pasie drogowym reklamy (tablicy informacyjnej), zawierającej informacje o gminie, powiecie lub województwie w postaci planów, tablic, plansz itp.

- różnicuje te stawki w zależności od treści reklamy (tablicy informacyjnej), a zatem w zależności od kryterium nie ujętego w art. 40 ust. 9 ustawy o drogach publicznych, czym bezspornie przekracza umocowanie ustawowe.

W związku z tym organ nadzoru stwierdza, że Rada Gminy Szczaniec uchwalając zapisy § 3 ust. 2 i § 4 ust. 2, czyli ustalając się zerową stawkę opłaty za umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej finansowanej z funduszy gminnych, niezwiązane z zarządzaniem drogami lub potrzebami ruchu drogowego a także za umieszczenie w pasie drogowym tablicy zawierającej informacje o gminie, powiecie lub województwie w szczególności w postaci planów, map, tablic, plansz itp. oraz tablic i plansz propagujących bezpieczeństwo ruchu drogowego, posłużyła się kryterium nie ujętym w art. 40 ust. 9 ustawy o drogach publicznych, czym przekroczyła umocowanie ustawowe.

Należy również zauważyć, że z treści art. 40 ust. 3 ustawy o drogach publicznych stanowiącego, iż „za zajęcie pasa drogowego pobiera się opłatę” wynika wprost, iż zajęcie to związane jest z obowiązkiem odpłatności, czyli z wymiernym wydatkiem finansowym, którego wysokość, stosownie do treści art. 40 ust. 11 w/w ustawy, ustala w drodze decyzji właściwy zarządca drogi przy udzielaniu zezwolenia na zajęcie pasa drogowego. Jej pobieranie jest obligatoryjne. To prowadzi do wniosku, iż ustalenie zerowej stawki opłaty równoważne jest z zaniechaniem pobierania tej opłaty na terenie gminy i oznacza zniesienie obowiązku nałożonego przez ustawę (tak Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w przywołanym wyżej wyroku z dnia 21 stycznia 2011 r.).

Warto podkreślić, że stwierdzenie nieważności § 3 ust. 2 badanej uchwały nie spowoduje konieczności ustalania i pobierania opłat w przypadku umieszczenia w pasie drogowym urządzeń, których właścicielem jest Gmina Szczaniec. Skoro opłata za zajęcie pasa drogowego jest dochodem gminy, to oczywiste jest, że gmina sama od siebie nie będzie pobierała opłat. Zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 4 ustawy o drogach publicznych, zarządcą dróg gminnych jest wójt (burmistrz, prezydent miasta), na zajęcie pasa drogowego na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg wymaga zezwolenia zarządcy drogi, w drodze decyzji administracyjnej (art. 40 ust. 1 ustawy). Trudno więc, żeby o zezwolenie o zajęcie pasa drogowego gmina występowała z wnioskiem sama do siebie (tak Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gorzowie Wlkp. z dnia 23 lutego 2011 r. w sprawie o sygn. akt II SA/Go 5/11).

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak na wstępie.

Na niniejsze rozstrzygnięcie służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od daty doręczenia rozstrzygnięcia. Skargę wnosi się za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego. Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

z up. Wojewody Lubuskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru
i Kontroli

Teresa Kaczmarek